

Háborus korzó.

Irta Mezei Ernő.

Ezen a második háborus télen az én küönös nélkülözésem a tengerpart. A hosszú éjjelek hónapjaiban, a mikor mint a szellemi műhely éjjeli munkásának a napsugárból kijáró proletár részemet a létminimum mértékére kell alászorítanom, egyesülten reám törnek megrögzött politikai kórságaim: olykor ideges köhögési inger, olykor torokszorulás — a mit az idén még felette súlyosbít a sajtócenzúra kegyetlen hurokvetése — és az a periodikus álmatlanság, a mely bennem veszedelmes hajlandóságot kelt a cselekvő anarchistaság politikája iránt is. Nincs más menekvés, mint a fagyott kőszivattagból elpályázni délibb vidék napsütött tengerpartjára. Ilyenkor mindig kísért agyamban a lépcsős kapaszkodás a lussini partok körül Lussingrandéól Cigaléig, hol a hideg téli napsugár is játszi mosolyt, szelíd szeszélyt vált ki a kékes-zöldes tengerből. Átsugárzik képzelődésem a téveteg kalandozás a francia-olasz Rivierán, különösen Cap Martin—Mentone elbűvölő kék öblétől és olajfaszegélyétől az olasz határ felé, a ventimigliai és bordigherai ligetek mesés parti keretéig. Ernyedt testnek, fásult léleknek, az életharcz rokkantjainak milyen narkotikus vigasztalások ezek az őstermészetű szinkáprázatok, melyekből a dermesztő téli hatások ellen tavaszi álmok, zöld illúziók finom cseppjeit lehet szüresölni. Persze ezek olyan titkos raktárkészletek a téli napsugárzásból, a melyekhez a divatközönség nem igen jut. De az olyan magányos »outsider« vándornak, minő az élet útján jó magam vagyok, fölfedező szerencséje is lehet, mikor csöndesen elmerülhet az öntudatalatti impressziók özöné-

ben, főképp ha elfelejti magában az írófajta embert is.

Hajh, ki gondol most mint a békés világ álmodozó turistája a déli tengerpartra? Gondoskodtak a háborus világhatalmak Naptunjai arról, hogy se az Adria, se a Cote d'azur napjához ne lehessen hozzáférköznünk. Ők éppen azért birkóznak életre-halálra, hogy kinek van több jussa a napsütött tengerpartokhoz. Bülow herceg mint korábbi német kancellár azt találta mondani a német gyarmatpolitika védelmében, hogy a derék német Michel is követel egy darab helyet ott a napos oldalon. Most hát verekszik is irtózatos mód érte mister John Bullal, a ki poczakosan, lábait szétterpesztve a parton végignyujtózodott. Biz' én hiába könyörögnék a világhatalmak Nagy Sándoraihoz, hogy szegény Diogenes létemre ne állják el a kis napsugarat ezinikus bölcseségem hordaja előtt. Nincs az idén más választás, mint követni és ha kell hajszolni a mi Pestünk bujósdi napját, a hadiszállítók, árfelhajtók, élelmiszeruzsorások égi patrónusát. Hál' Istennek, a napsugarat még nem drágitották meg. Ha az égnek ugy néhanappán kékebb kedve van, a mi fővárosunkban is találni egy kis téli déli (ugyan nem délvidéki, csak délidei) naptájat. Ez a mi népszerű dunaparti korzónk. Könnyen megeshetik azonban, hogy itt is elállják előle ezt a szegényes napot, nem ugyan világhódító Nagy Sándorok, csak éppen azok a honi kis Miskák, a kiknek oly óriási az árnyékuk.

*

Ezen az otthonos dunaparti korzón persze nagyon öntudatosan sétáljon az ember. Kortársnak, polgárnak, hazafinak és még demokráciának is érezze magát. Levegője az »aktuali-

tás« csiklandozásával van tele, kezdve az ebédbeli étvágy fokozatos fölkelésétől, a mely manap az élelmiszerproblémák és kenyérigazolványok bonyodalmaival van egybekapcsolva, egészen a két óra tájt szertezugó kolportázslapokig, a melyek a világháboru legfrissebb híreit hozzák.

A világháboru mindenképp folyton kitáguló perspektívájába fut össze minden kérdés és érzés, minden érték és mérték. Mintha maga a nap ott fön, a mely egyszerre átfogja és bevilágítja a mi összes harcztereinket óriási sugárövezetével, ide a pesti korzó fölé helyezte volna góczpontját s az égi útja közben felfogott képeket, tüneményeket, benyomásokat halvány vázlatokban csöppenténé és hinténé a békén sétáló korzóközönség közé.

Sétálunk. Csak sétálunk egyik végtől a másikig! Azaz hogy a határokat pontosabban jelöljük, az Eötvös-szobortól a Petőfi-szoborig. Már ebben benne érezzük az idők csodás szimbólumát. Itt az északra néző szobor, a nagy államférfiu-gondolkozó, a ki a XIX. század összes hajtóerőit oly világosan elfogta és nemzete jövőjét az általános civilizáció nagy törvényszerűségének keretébe, az emberi haladás összhangzatába helyezte bele. Ott a délre néző szobor, a látnoki költő, ki lelke szent tüzevel a hősiesség minden áldozati lángját táplálta és a nemzeti szabadság hitét egybeolvasztotta a világforradalom reményiségével. Vajjon ha élnének, milyen gondolataik lehetnének erről a páratlan világválságról, a melynek legerősebb forгатagába kerültünk. Gondolom, nem így képzelte egyik sem az eljövendő nagy kiegyenlítést. Mégis ez a két világszellem a két ellenkező sarkon éppen most a magyarság két nagy prófétájának tünik föl. A hogy az első mélyenlátó szemével északon har-